

Mezinárodní historické sympozium, zámek Ostrov

Schlikové známí i neznámí a jejich vliv na dějiny světového peněžnictví

27. – 28. 9. 2019

.....
27. 9. 2019 - pátek

DOPOLEDNE

9:00 - 10:00 hod.

Zahájení III. mezinárodního historického sympozia:

Ing. Jan Bureš, starosta města Ostrov

Ing. Jan Horník, místopředseda Senátu Parlamentu ČR

Mgr. Jana Mračková Vildumetzová, hejtmanka Karlovarského kraje

Radbot Habsburg-Lothringen, čestný host sympozia

Ing. Jindřich Schlik, čestný host sympozia

Křest sborníku „Významné ženy Ostrova /Schlackenwerthu“:

Radbot Habsburg-Lothringen

Ing. Josef Železný

JUDr. Cyril Svoboda

Překvapení

1. Blok věnovaný 450. výročí narození Jáchyma O. Schlika na ostrovském zámku

10:00 – 12:30 hod.

Mgr. Miluše Kobesová / Město Ostrov

Kdo byl Jáchym Ondřej Schlik. Životní a posmrtné osudy významného šlechtice 17. století

PhDr. Naděžda Kubů, CSc. / Národní památkový ústav, generální ředitelství
Praha

Příbík Jeníšek z Újezda, kladná či záporná postava pobělohorské doby?

Mgr. et Mgr. Petr Nohel, Ph.D. / Univerzita Karlova Praha

Jáchym Ondřej Schlik a rodové vazby rodů Schliků v českém a evropském kontextu

PhDr. Milan Svoboda, Ph.D. / Technická univerzita v Liberci, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická, katedra historie

Schlikové a Jáchym Ondřej Schlik v české historiografii 20. a 21. století

12:30 – 13:30 hod. – Přestávka

ODPOLEDNE

2. Blok věnovaný 585 výročí (1434) zastavení města Ostrov i s celým loketským krajem hraběti Kašparu (I.) Schlikovi císařem Zikmundem Lucemburským a 530 výročí (1489) založení ostrovské větve Schliků (Kašpar (II.) Schlik)

Bc. Aneta Surmová, DiS / Národní památkový ústav – SZ Velké Losiny

Jáchym Ondřej Schlik a jeho dcera Anna Marie Schliková

Mgr. Michal Novotný, Ph.D., Národní technické muzeum Praha

Mates Schlik – počátky rodu Schliků na Chebsku a Loketsku

Mgr. Lubomír Zeman / Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Lokti

Šlikovské fortifikační stavitelství v severozápadních Čechách

Horst Schinzel, evangelický teolog, Společnost Johanna Mathesia, Cheb

Evangelická větev Schliků

Mgr. et Mgr. Jiří Černý, Ph.D. / Ústav germánských studií FF UK a Vlastivědné muzeum v Olomouci

Štěpán Schlik v tištěných pramenech z dvacátých a třicátých let 16. století

Univ. prof. Dr. Eckhard Wirbelauer / Univerzita ve Štrasburku – Francie /
Université de Strasbourg – France

Jak Peter Vogel alias Petrus Avianus ex valle Joachimica ke štěstí přišel ....

Prohlídka zámku, jeho expozic a klášterního areálu

---

28. 9. 2019 - sobota

DOPOLEDNE

3. **Blok – věnovaný 500 výročí (1519/1520) zahájení ražby jáchymovských tolarů ostrovským rodákem Štěpánem Schlikem (*24. prosinec 1487 – 1526), umění a architektuře.**

9:00 – 12:00 hod.

Mgr. Martin Aschenbrenner / Gymnázium Česká Lípa

Sidonie Schliková z Holiče a její dvě manželství

Mag. Anna Fabiankowitsch / Umělecko-historické muzeum ve Vídni, kabinet mincí

Vévoda Zikmund Tyrolský a jeho vynález guldineru (tolaru) 1486

PhDr. Miroslav Hus, Mgr. Miluše Kobesová/ Západočeské muzeum v Plzni, Město Ostrov

Schlikovská mincovní kazeta – národní kulturní památka

PhDr. Dana Stehlíková, CSc., Národní muzeum Praha (emeritus)

Jáchymovské handštajny

PhDr. Jan Štěpánek, Ph.D. / soukromá osoba, Praha

Těžkosti hraběcí vdovy na panství barokní doby: finanční hospodaření ostrovské sousedky Marie Gabriely Lažanské v Manětíně

12:00 – 13:30 hod. – Přestávka

ODPOLEDNE

4. Blok – je věnovaný finančnictví vévodů sasko-lauenburských, markrabat bádenských a toskánských Habsburků (sekundogenituře Habsburg-Lothringen)

Mgr. Pavel Koblasa, Národní archiv, Praha

Hospodaření, dluhy a pohledávky posledních sasko-lauenburských vévodů

Mag. Irmgard Pangerl / Rakouský státní archiv ve Vídni /Haus-, Hof – und Staatsarchiv in Wien

Založení Rodinného fondu arcivévody Ferdinanda 1904 – pokus o konsolidaci financí velkovévody Ferdinanda IV.

Dr. Helga Schwendinger, historička, Vídeň

„Budete se mít po mé smrti lépe než za mého života“ – finanční situace arcivévody Ludvíka Salvátora (a jeho sourozenců)

Mgr. Jan Železný / Fakulta filozofická, Západočeská univerzita v Plzni – Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Ekonomický a finanční systém Rakouska-Uherska: České země jako hospodářský motor podunajské monarchie

Závěr – poděkování přednášejícím: Ing. Jan Bureš, starosta města Ostrov

Anotace

Česká republika

1) Mgr. Martin Aschenbrenner / Gymnázium Česká Lípa

Sidonie Schliková z Holiče a její dvě manželství

Příspěvek připomene Sidonii Schlikovou z Holiče a okrajově další příslušníky rodu Schliků, kteří měli nějaký vztah k Českolipsku, čili se tam přivenili nebo přivdaly.

2) Mgr. et Mgr. Jiří Černý, Ph.D. / Ústav germánských studií FF UK a Vlastivědné muzeum v Olomouci

Štěpán Schlik v tištěných pramenech z dvacátých a třicátých let 16. století

Přestože v horním městě Jáchymově nesídlila žádná tiskárna, byla vrchnost i zde žijící intelektuálové a měšťané různými způsoby zapojeni do produkce tištěných knih a brožur. Nejzajímavějším počinem je popis střelecké slavnosti uspořádané ve městě v roce 1521, který

sestavil potulný básník Hans Lutz. Přestože slavnost měli společně uspořádat Štěpán Schlik a rada města, straní báseň přeci jen urozenému šlechtici. Proto lze v něm spatřovat osobu, která zapříčinila, že text byl vydán tiskem. Štěpán nechal ostatně již tři roky předtím vytisknout horní řád, který v roce 1525 doplnilo rozhodnutí smírčího soudu upravující poměry ve městě po bouřlivém povstání horníků. Štěpán tedy očividně pochopil možnosti stále ještě nového média a využíval jej ve svůj prospěch. Jak ale přesně vypadá sebe prezentace tohoto velice bohatého a sebevědomého pána v tomto médiu? Jaké vazby jsou dávány na obdiv a proč? Protože Štěpán přenesl patronátní právo k jáchymovskému farnímu kostelu na městskou radu, pasoval jej Mathesius ve svých kázáních do role muže, který ve městě Jáchymov zažehnul pochodeň reformace. Tento čin vskutku umožnil, aby na místa kazatelů byli povoláváni evangelicky smýšlející knězi. Podávají však o Štěpánovi stejný obraz i letákové spisy, které tito klerici vyprodukovali během třetí a čtvrté dekády 16. století?

3) PhDr. Miroslav Hus, Mgr. Miluše Kobesová/ Západočeské muzeum v Plzni, Město Ostrov

Schlikovská mincovní kazeta – národní kulturní památka

Schlikovská mincovní kazeta, významná národní kulturní památka z tepaného stříbra, kterou nechal pravděpodobně vyrobít Leopold Antonín Josef hrabě Schlik (1663 – 1723). Kazeta je osazena 44 schlikovskými mincemi a medailemi, jež jsou zasazeny do stříbrných pozlacených rámečků. Je pravděpodobně dílem augsburského stříbrníka a šperkaře Johanna Andrease Thelota nebo jeho otce Israela Thelota, mistra burgundského původu. Byla vyrobena v letech 1680 – 1690. V roce 1806 byla přepuncována a pravděpodobně doplněna pozdějšími ražbami schlikovských tolarů z pražské mincovny.

4) Mgr. Miluše Kobesová / Město Ostrov

Kdo byl Jáchym Ondřej Schlik. Životní a posmrtné osudy významného šlechtice 17. století.

Jáchym Ondřej Schlik (09.09.1569, Ostrov – 21.06.1621, Praha) - charakteristika ostrovského rodáka, významné osobnosti evropského formátu 17. století. Patřil k čelným představitelům luteránského křídla vzbouřených českých stavů, zúčastnil se třetí pražské defenestrace. Za své postoje byl popraven na Staroměstském náměstí v Praze. Ovšem ani po smrti nenalezl klid.

5) Mgr. Pavel Koblasa, Národní archiv, Praha

Hospodaření, dluhy a pohledávky posledních sasko-lauenburských vévodů

Příspěvek se zabývá stručným popisem majetku posledních sasko-lauenburských vévodů. Dále se věnuje zevrubně hospodaření na jejich panstvích a statcích. V neposlední řadě se rovněž dotýká problematiky pohledávek vévodů, například u římsko-německého císaře, ale i dluhů rodu vůči jiným jedincům.

6) PhDr. Naděžda Kubů, CSc. / Národní památkový ústav, generální ředitelství Praha

Přibík Jeníšek z Újezda, kladná či záporná postava pobělohorské doby?

Přibík Jeníšek z Újezda se zapsal do historie jakožto královský prokurátor v pobělohorském procesu se 27 českými pány. Následně získal řadu významných úřadů a díky majetkovým konfiskacím, na kterých se aktivně podílel, i nemalé statky včetně panství a zámku Březnice.

Zde se z jeho doby dochoval unikátní historický dokument – obraz s výjevy zachycujícími detaily příprav i vlastního průběhu poprav na Staroměstském náměstí.

7) Mgr. et Mgr. Petr Nohel, Ph.D. / Univerzita Karlova Praha

Jáchym Ondřej Schlik a rodové vazby rodů Schliků v českém a evropském kontextu

Rod Schliků představuje jeden ze známějších českých šlechtických rodů, který se významným způsobem zapsal do naší historie a to prostřednictvím svých jednotlivých členů v různých generacích i staletích. Stranou většiny bádání však prozatím zůstává jejich velmi zajímavý původ. Rod Schliků je totiž spřízněn nejen s mnoha českými šlechtickými rody, ale za povšimnutí stojí především jeho vazby k nejednomu vládnoucímu rodu evropskému včetně rodů již dávno vymřelých. Příspěvek se proto formou genealogické studie zaměřuje na tyto mnohdy opomíjené či přímo neznámé rodové vazby, které nám ovšem představují rod Schliků jako integrální součást evropské nobility a podávají nám tak ucelenější obrázek o jeho identitě.

8) Mgr. Michal Novotný, Ph.D., Národní technické muzeum Praha

Mates Schlik – počátky rodu Schliků na Chebsku a Loketsku

Schlikové z Holíče a Pasounu zaujímají mezi šlechtou českých zemí zvláštní postavení. Jejich exkluzivita spočívá zejména v tom, že počátky šlechtického rodu jsou spojeny s téměř legendárním kariérním úspěchem jednoho jedince. Chebský měšťan Kašpar Schlik († 1449) ve službách tří panovníků Římské říše zastával v 15. století jako první laik vysoce postavený úřad kancléře, který byl do té doby vyhrazený pouze osobám duchovního stavu. Z této služby nashromáždil velký majetek a byl povýšen do šlechtického stavu. Přesto tato pozoruhodná osobnost není mimo kruhy historiků příliš známá. I jeho bratr Mates Schlik († 1487), který se po předčasné bratrově smrti dokázal udržet rozsáhlý majetek získaný Kašparem a jeho potomci po mnoho let pevnou rukou ovládali kraj z hradů Loket, Ostrov a Falknov (Sokolov), upadl téměř v zapomenutí.

O osudech konkrétních příslušníků rodu je detailněji známo poměrně málo a výrazné místo nenašli ani v českém dějepise. V literatuře vystupuje rod spíše pod všeobecným označením „Šlikové“. Světlou výjimkou je hrabě Štěpán Schlik a počátky tolarové ražby v Jáchymově a hrabě Jáchym Ondřej Schlik, aktivní účastník v českém stavovském protihabsburském povstání, popravený v roce 1621 na Staroměstském náměstí v Praze.

Přednáška se pokusí výše zmíněné alespoň trochu napravit a bude se proto věnovat představení nejvýznamnějších postav prvních generací rodu, jejich politickým kariérám, sňatkům a sídlům na Chebsku a Loketsku i za jeho hranicemi v 15. a 16. století. Pokusí se také nalézt odpověď na otázku, proč tak významný rod stál dlouho mimo zájem historického bádání.

9) PhDr. Dana Stehlíková, CSc., Národní muzeum Praha (emeritus)

Jáchymovské handštajny

Handštajny představují spojení výjimečného kusu horniny (zpravidla rudy) s uměleckým dílem zlatníka či sochaře. Nejstarší z nich se objevily ve 2. čtvrtině 16. století v Krušnohoří v Jáchymově. Měly podobu Kalvárie s miniaturami různých figurek a staveb. Zlatníci je řezali a fasovali do stříbra. Při cechovních slavnostech se jimi prezentovala práce horníků a zaměstnanců mincovny. Tato mistrovská díla renesanční doby byla unikátní a kuriózní. Brzy je začali vyhledávat sběratelé.

Príspevek se zaměří na práce Concze Welcze, Caspara Ulicha a na srovnání s jinými soudobými díly zlatníků

10) PhDr. Milan Svoboda, Ph.D. / Technická univerzita v Liberci, Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická, katedra historie

Schlikové a Jáchym Ondřej Schlik v české historiografii 20. a 21. století

Výsledky svého důkladného archivního výzkumu a jedinou syntetickou biografii Jáchyma Ondřeje Schlika (Joachima Andrease Schlicka) poskytl veřejnosti roku 1913 kněz Josef Lukášek. S výjimkou obsáhlejších pasáží v populárně-naučném díle Josefa Petráně Staroměstská exekuce (2004) jmenovaný šlechtic již české veřejnosti nově představen nebyl. Schlikové (Šlikové, Schlickové) jako významný šlechtický rod se souhrnné odborné české monografie také nedočkali. Konferenční příspěvek odpovídá na otázky: 1. Jakých badatelských výsledků o rodu Schliků (Šliků, Schlicků) bylo dosaženo zvláště ve 20. století a počátkem 21. věku? 2. Jak byl dosud představen život J. O. Schlika? 3. Která výzkumná témata spojená s rodem Schliků se pro současné historiky nabízejí?

11) Bc. Aneta Surmová, DiS / Národní památkový ústav – SZ Velké Losiny

Jáchym Ondřej Schlik a jeho dcera Anna Marie Schliková

Stručné zmapování života otce a dcery.

12) PhDr. Jan Štěpánek, Ph.D. / soukromá osoba, Praha

Těžkosti hraběcí vdovy na panství barokní doby: finanční hospodaření ostrovské sousedky Marie Gabriely Lažanské v Manětíně

Panství Manětín náleželo od roku 1642 šlechtickému rodu Lažanských z Bukové a bylo považováno za ústřední část jeho dominií rozkládajících se v někdejší Plzeňském, Rakovnickém a Prácheňském kraji. O to větším překvapením bylo, když jej v roce 1711 tehdejší majitel Václav Josef Lažanský (1674–1715) prodal své choti Marii Gabriele, rozené Černínové (Czernínové) z Chudenic (1691–1758). Nová majitelka se z koupě ale dlouho neradovala. Už ve svých 24 letech se stala nečekaně vdovou a spolu s poručnictvím 4 malých dětí jí přistály do klína i manželovy nemalé finanční závazky. Tlaku věřitelů ovšem nikdy nepodlehla a dalších 43 let života velmi obratně bilancovala nad dluhovou propastí, aniž by poškodila tehdy nanejvýš ceněnou čest rodiny. Příspěvek je zaměřen na ekonomické a sociální aspekty života barokní šlechty, jež žila v těsném sousedství panství Ostrov, a to prostřednictvím rozboru dochovaných účetních knih panství Manětín z let 1715–1753.

13) Mgr. Lubomír Zeman / Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Lokti / Nationales Denkmalmamt, Regionale Arbeitsstelle in Locket/Elbogen

Šlikovské fortifikační stavitelství v severozápadních Čechách

Schlikové během 15.-17. století výrazně zasahovali do vývoje Českého království. Šlikovská doba je příznačná svou architekturou rozvíjenou v duchu saské pozdní gotiky a saské renesance. Neméně zajímavý je ale rovněž jejich přínos v oblasti fortifikačního stavitelství. Četné lokální války přinesly velkou vlnu nových staveb, ale i rozsáhlých přestaveb starších hradních komplexů v nové pevnosti, které by lépe odpovídaly své době. Díky svým vazbám k panství Bassano přinášejí Schlikové na své državy v Čechách principy pevnostního

stavitelství z oblastí severní Itálie. V severozápadních Čechách tak můžeme dosud spatřit velmi zajímavé příklady z počátečního vývoje rondelového opevňovacího systému.

14) Mgr. Jan Železný / Fakulta filozofická, Západočeská univerzita v Plzni – Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Ekonomický a finanční systém Rakouska-Uherska: České země jako hospodářský motor podunajské monarchie

Prezentace přinese bližší objasnění fungování hospodářského a na něj navázaného finančního systému Rakouska-Uherska. Důraz bude kladen především na období po rakousko-uherském vyrovnání a vzniku dualismu roku 1867 až po vypuknutí I. světové války. Zmíním tak mimo jiné jevy jako je hospodářský vztah mezi oběma částmi monarchie, rozvoj bankovního sektoru a navýšení zahraničních i vnitrostátních investic, vedoucí k vzednutí reálné ekonomiky (především pak průmyslové výroby), které vedly k prakticky trvalému hospodářskému růstu ve zkoumaném období. Vzhledem k podmíněnosti vytyčených jevů ekonomickými reformami z období před dualismem plánuji do prezentace velmi stručně zahrnout i tuto éru, především pak změny související s pádem tzv. předbřeznového režimu v roce 1848 (*Vormärz*). Nejzazším časovým bodem pro mě bude rok 1815, související s ukončením napoleonských válek. Celková časová osa tak bude fakticky odpovídat konceptu „dlouhého 19. století“ britského historika Erica Hobsbawma s vyjmutí periody napoleonských válek a francouzských revolučních válek, a to z důvodu výrazného dopadu těchto konfliktů na rakouské státní finance, které vytvářely naprosto odlišné ekonomické i finanční prostředí. Celkově pak v práci, zvláště v hlavní části věnované dualismu, zdůrazním pozici zemí Koruny české.

Spolková republika Německo

15) Horst Schinzel, evangelický teolog, Společnost Johanna Mathesia, Cheb

Evangelická větev Schliků

Sledujeme-li kulturní život, kulturní a vědecké publikace o české šlechtické rodině Schliků, bude nám nápadné, že jejich příspěvek k rozvoji protestantství v Čechách je pojednán pouze marginálně. Cílem mého referátu je tento nedostatek odstranit. Po hospodářském vzestupu chebské obchodnické rodiny Schliků vznikly při dělení dědictví ostrovská, loketská a sokolovská větev. Z Ostrova/Schlackenwerthu bylo založeno hornické město Jáchymov/St.Joachimsthal. Zde působil m. j. církevní reformátor Johannes Mathesius (1509-1565) a jeho kantor Nikolaus Hermann (1500-1561). Městský kostel je považován za nejstarší protestantskou církevní stavbu. Jáchym Ondřej Schlik (1569-1621) byl velkým sponzorem evangelického Salvátorského kostela v Praze a vůdcem Českého povstání, které vedlo ke Třicetileté válce.

V Lokti/Elbogen vznikl v roce 1522 za Šebastiána Schlika (1470-1528), „ze všech nejkřesťanštějšího laika“ nejstarší luteránský církevní pořádek. Lutherovi zde zřejmě bylo po Říšském sněmu ve Wormsu v roce 1521 nabídnuto exilové sídlo.

Ze sokolovské větve pochází Wolfgang Schlik (zemřel v roce 1556), kterého Luther nazývá svým „dobrým přítelem“.

Již po Šmalkandské válce (1546/47) utrpěla evangelická větev Schliků velké ztráty, po bitvě na Bílé Hoře zmizeli evangeličtí Schlikové z historického jeviště úplně.

Rakousko

16) **Mag. Anna Fabiankowitsch** / Umělecko-historické muzeum ve Vídni, kabinet mincí

Vévoda Zikmund Tyrolský a jeho vynález guldineru (tolaru) 1486

Vláda vévody Zikmunda Tyrolského (1427–1494) označuje z numizmatického hlediska začátek nové doby. Bohatý výskyt stříbra v Tyrolsku vévodu přiměl k tomu, aby provedl zásadní reformu mincovnictví, jejíž důsledky sahaly až za hranice Tyrolska a ovlivnily natrvalo novodobé mincovní hospodářství v Evropě. Zikmund tak v roce 1486 vynálezem a zavedením guldineru, prvního stříbrného ekvivalentu zlatého guldenu, položil základní kámen pro ražbu evropských velkorozměrových stříbrných mincí.

17) **Mag. Irmgard Pangerl** / Rakouský státní archiv ve Vídni

Založení Rodinného fondu arcivévody Ferdinanda 1904 – pokus o konsolidaci financí velkovévody Ferdinanda IV.

Po ztrátě Toskánska v roce 1859 sídlila velkovévodova rodina v Salcburku. Zde měl Ferdinand IV. jako vládnoucí kníže svůj dvůr. Náklady na udržování tohoto dvora brzy přesáhly rodinný majetek a přes podporu, kterou mu poskytl císař František Josef. I., si musel velkovévoda vzít četné půjčky. V roce 1866 došlo k začlenění toskánské větve rodiny do Rakouského císařského domu. Tím podle rodinného statutu příslušela všem plnoletým členům rodiny apanáž. Protože se finanční situace velkovévody Ferdinanda IV. stále více zhoršovala, císař František Josef I. v lednu 1904 zakročil a požadoval opatření ke konsolidaci jeho financí. Císař vyzval hlavu rodiny toskánské linie ke zřízení rodinného fondu, do kterého by měl vplynout majetek velkovévody, jeho manželky a jeho plnoletých synů. 18. listopad 1904 platí za datum založení Ferdinandovského rodinného fondu. Pro správu fondu byla založena „Intendantura velkovévodského Ferdinandovského rodinného fondu“. Tato intendantura byla podřízena kurátorovi fondu, arcivévodovi Rainerovi ml. a jako sídlo úřadu byla určena Vídeň. Do čela správy byl postaven intendant Dr. Basilio Gianelli. Na závěr bude ještě nastíněn výhled na rozvoj financí tohoto fondu až do roku 1918, přičemž krátce dojde i na pozůstalost po Janu Orthovi.

18) **Dr. Helga Schwendinger**, historička, Vídeň

„Budete se mít po mé smrti lépe než za mého života“ – finanční situace arcivévody Ludvíka Salvátora (a jeho sourozenců)

Touto větou konejšil Ludvík Salvátor svoje služebnictvo, které dostávalo jídlo a nocleh, ale žádný plat. Jak velké bylo jejich rozčarování, když při otevření jeho závěti vyšlo najevo, že nedostanou žádné peníze, že zbyly pouze dluhy a slíbené šperky byly již dávno zastaveny. Za svého života utrácel Ludvík Salvátor své peníze (a peníze své matky) velkoryse za své cestování, publikace a domy, aniž by se staral o to, jaké sumy má k dispozici. Příkazem brandýskému správci k převodu peněz (které často neměl) byla pro něho záležitost vyřízena. Jeho sourozenci jednali obdobně.

Francie

19) **Prof. Dr. Eckhard Wirbelauer** / Univerzita ve Štrasburku – Francie/*Université de Strasbourg – France*

Jak Peter Vogel alias Petrus Avianus ex valle Joachimica ke štěstí přišel ....

Když se Peter Vogel 13. prosince 1523 v Jáchymově narodil, byl už polovičním sirotkem: otec zemřel ještě před jeho narozením. Jeho matka Otýlie si krátce nato vzala jáchymovského důlního dozorce Matthese Saxe (Saxo). Petra Vogla, který si později přeložil své příjmení do latiny a nazýval se pak *Avianus*, učil nejprve v jáchymovské latinské škole Mathesius, než odešel studovat do Wittenberku, kde se především osobně seznámil s Martinem Lutherem a dalšími zástupci reformace. V následujících letech studoval na různých univerzitách v Německu a Itálii a stal se pak úspěšným lékařem: Karel V. si ho vážil jako svého „osobního lékaře“. V roce 1561 se usadil v Erfurtu a udělal brilantní kariéru na tamní univerzitě. Petrus Avianus zemřel v Erfurtu dne 8. října 1578 a zanechal rukopis, který nám podává nejen důležité informace o dějinách reformace, ale poskytuje nám také unikátní vhledy do života „neotesance“ z českých zemí, kterému se prostřednictvím vzdělání podařil sociální vzestup. Posouzení tohoto rukopisu, který byl zčásti sepsán jím samotným, a který se dnes nalézá v Zámecké knihovně v Gotě, je výchozím bodem této přednášky.